

Současná environmentální filosofie (postmoderna & ekofenomenologie)

I.

2. Abram, D. 2008. *Neviditelný svět*. In Abram, D. 2008. *Procitnutí do živé země*. Nymburk: OPS, s. 77–93.

Úkol: Proč Abram poukazuje na různé podoby neviditelnosti se kterými se můžeme setkat? Jak se staví k možnosti poznat svět a věci v něm? Vysvětlete proč ne/souhlasíte s jeho postojem a argumentací.

Abram vo svojej práci tvrdí, že existuje neviditeľná povaha sveta ktorý vidíme, a na to aby sme si to všimli stačí, že sa budeme zaujímať o krajinu ktorá nás obklopuje. Uvádza, že existujú tri podoby neviditeľnosti - odvrátená strana vecí, teda to čo sa nachádza za vecami ktoré vidíme. Ďalej to, čo sa skrýva vo vnútri každej viditeľnej veci a nakoniec prostredie medzi nimi (čo sa pohybuje medzi viditeľnými vecami). Ako príklady sú uvedené vnútra tiel a budov (vieme že tam je alebo by malo byť, no nevidíme ho, môžeme si ho však uvedomovať a cítiť), vzduch cez ktorý vnímame viditeľné veci atď. Autor nám načrtáva svoje predstavy, aké by to bolo vnímať veci ktoré inak nevnímame, či už fotosyntézu alebo prijímanie vody cez koreň stromu. Poukazuje na to, ako domorodci uctievali neviditeľnosti v krajine pomocou „duchov“, a tým udržujú svoju kultúru vnímavú voči nim. Podľa neho dnešná spoločnosť vytlačila ducha a tým odňala svetu jeho hĺbku, skrytosti. Chce tým upozorniť, že svet dnes vnímame len zvonku. Máme pocit že sme oddelení od prírody a preto ničíme pôdu, znečisťujeme vodstvo, vzduch ktorý dýchame, a tým ničíme aj seba. Vyzýva ľudí, aby sa začali zaoberať krajinou okolo nás, pretože aj my sme súčasťou sveta.

Abram sa snaží poukázať na neviditeľné sféry sveta, pretože sú dôležité a mali by sme si ich uvedomovať. Naše poznanie krajiny by sa malo zlepšiť, autor odporúča viac zapájať svoje prirodzené živočíšne zmysly, pretože sme už príliš vzdialení od zeme. Je to hlavne zmena reči a myslenia, ktorá sa objavila s technológiami a oddeľuje nás od pozemského sveta.

Autorove myšlienky sú mi sympatické, páčia sa mi jeho netradičné postoje a názory, ktoré nám predstavuje v tejto kapitole. Umožňujú nám pozrieť sa na svet z trochu iného pohľadu, ako sme zvyknutí. S autorom vo väčšine súhlasím, nestotožňujem sa len s tvrdením, že aby sme oslobodili svoje zmysly, máme späť do našej reči prizvať „duchov“ či iné nadpozemské sily. Odhliadnuc od prirovnania neviditeľnosti zeme k duchom, je text dobrou možnosťou ako získať netradičný pohľad na svet a skutočnosť okolo nás. Domnievam sa, že autor chcel vo svojej práci poukázať na to, že nie sme oddelení od krajiny ale sme stále súčasťou celku. Ak ničíme prírodu, ničíme aj seba. Mali by

sme zmeniť spôsob myslenia a vnímania, uvedomovať si náš vzťah k okoliu a myslieť na dôsledky svojich činov. Pretože to že niečo nevidíme, neznamená že to neexistuje.

II.

Četba: I. Vogel, S. 2011. Why 'Nature' Has No Place in Environmental Philosophy. In Kaebnick, G.E. (ed.) The Ideal of Nature: Debates About Biotechnology and the Environment. Baltimore: John Hopkins University Press, s. 84–97.

Úkol: Souhlasíte s Vogelovým tvrzením, že bychom měli opustit pojem „příroda“ a koncepty s ním spojené (postoj argumentujte)?

Vogel vo svojej práci rozvíja myšlienku, ktorá tvrdí, že „príroda“ už neexistuje, bola zničená dôsledkom rozsiahlych zmien klímy, spôsobených človekom (ľudskými technológiami). Mali sme vstúpiť do novej historickej etapy, kde zem už viac nemôže byť nazývaná prírodnou, pretože nikde sa už nenachádza vo svojej pôvodnej podobe. Ak príroda už nie je, a nemôže byť obnovená, potom nie je jasné, čo vlastne máme chrániť. Autor sa ďalej zamýšľa nad otázkou či je človek a jeho činnosť prírodná alebo nie. Poukazuje, že príroda má dva významy, môže odkazovať buď na všetko na svete, alebo všetko na svete okrem ľudského bytia. Na koniec stavia ľudskú myseľ mimo prírodu, vyčleňuje ju ako jedinečný dar človeka.

Nemyslím si, že by sme mali opustiť pojem príroda, pretože na pojme až tak nezáleží, stále bude predstavovať to isté, aspoň v mysli človeka. Zdá sa mi to ako zbytočná hra s pojmami a nélepkovanie. Príroda bude vždy príroda, je jedno aké pomenovanie bude mať, ale dôležitejšie je ako sa k nej budeme správať. Domnievam sa, že by sme ju mali chrániť hlavne pre seba, pretože si myslím že sme jej súčasťou. Samotná myšlienka je však zaujímavá, podložená rozumnými argumentami a stojí za zamyslenie, ale podľa mňa je zatiaľ neuplatiteľná.